

«Пам'ятається, але згадувати не хочеться...»

Декілька разів ця фраза розривала болючі спогади учасника бойових дій, інваліда Великої Вітчизняної війни Костянтина МАКОВЧУКА.: Адже це було найважчим і найсуворішим випробуванням за останні століття для народів колишнього Союзу РСР. Ціною неймовірних зусиль і жертв воїни мужньо витримали цей своєрідний іспит. Відстояли свободу та незалежність рідного краю та завдали нищівної поразки гітлерівській Німеччині, яка підім'яла під свій чобіт і країни Європи. З болем у серці згадує ветеран кров'ю пролиті фронтів шляхи, що пройшов з 1944-го.

На долю білоруса одного з сіл Мінської області Костянтин Маковчук випали важкі роки окупаційного режиму, юність забрали й потоптали лихоліття війни. Селяни трудилися в полі, лісі, а плоди їх праці забирали німецькі заїди. Забирали все, гнали, вивозили зі сльозами на очах у неволю на підневільну працю до Фатерлянду юнаків і дівчат, з яких мало хто повертався до отчого дому. Костянтину пощастило: його рік народження – 1923 - не підлягав мобілізації. Тож коли радянські війська визволили понівечену білоруську землю, разом з молодшими односельцями зголосився піти на фронт. Не знав і не відав військової служби, аж поки не потрапив після навчання в запасному полку, що розміщувався під Брестом, на Сандомирський плацдарм. Тут гітлерівці укріпилися та чинили відчайдушний опір наступаючим військам. Вигравали жорстокі бої завдяки добре продуманим і рішучим діям, бомбардуючи обстрілюючи вогневі точки, тож наступаючій піхоті розчистили шлях до Вісли. Пам'ятає, як понтонними мостами форсували річку. Слава Богу, грамотна підготовка до переправи дозволила вчасно дістатися протилежного берега, де сконцентрувалося чимало техніки й військовиків. Взвод укріплення 1643-го артилерійського полку, в якому топовирахувальником служив Костянтин Маковчук, тримав курс на Варшаву. Раптом відчули, що хоч би куди рушили, скрізь потрапляють під ворожі обстріли. Декілька днів і ночей кружляли на чужій території, вступаючи в бої, аж поки вдалося вирватися з оточення.

Особливо кровопролитні бої розгорнулися на німецькій землі. Гітлерівці майже на кожному її клаптику створювали глибоку оборону, намагаючись використати будь-який шанс, щоб затримати стрімкий наступ радянських військ. Безперервні поєдинки, коли, здавалось, горіли небо й земля, стогнучи від вибухів снарядів, мін, авіаційних бомб, виснажували обидві сторони воюючих. Та ніщо вже не могло зупинити наших військовиків. Хай яку неприступну оборону підготували господарі з чорною свастикою поблизу села Альдрапи, що за півтора десятка кілометрів від Берліна, бились з відчайдушністю приречених, радянські війська, хоч із втратами, рухались уперед. Подеколи здавалось, що свинцева злива ніколи не скінчиться. Чорні від кіптяви, стомлені, голодні бойові побратими Костянтина Маковчука відстоювали завойовану позицію – кладовище. Несподівано вночі ворожий шквал набрав розмаху й своєю хвилею наклав білоруса... У цьому бою поклав голову молодий лейтенант Сечной, який керував взводом. Втрапив Костянтин свого друга з-під Вінниці. І не тільки... З двадцяти семи солдатів

групи в живих залишилися лише сім... Костянтин Костянтинович довго не міг стримати хвилювання. Змахнув хустинкою скупі чоловічі сльози, що непрохано зрошували розчервоніле від напружених спогадів обличчя.

Вибачалася перед ветераном за розтривожену пам'ять. Довго мовчали обоє. Вже й сутеніло за вікном, а болючі спогади пливли річкою. Хіба забуде 19 квітня 1945-го?

- Пам'ятається, але згадувати не хочеться, повірте, - щиро, від душі декілька разів повторював сивочолий чоловік, - бо й досі перед очима ніч, безпам'ятство від болю, коли в госпіталі під Лодзем, що в Польщі, тричі оперували. Декілька осколків лікарям-хірургам вдалося витягти. А один, який опинився мало не під самісіньким хребтом, залишився й донині...

Про це вже дізнався пізніше, у 1947-ому під час демобілізації, адже все частіше дошкуляв біль у спині. Згодом лікарі за рентгенівськими знімками визначили оцей злощасний осколок. Навколо нього вигнила дірка, нагадуючи про смертоносний німецький «подарунок». Та пропри складне поранення Маковчук продовжив свій фронтний шлях – у запасному полку, що дислокувався у Варшаві, ніс службу до 1947-го. Вже, правда, водієм у 246-ому автополку. Звідти й писав батькові та мамі, що поранений, але живий, що з нетерпінням чекає звільнення в запас. І нарешті довгождане повідомлення: додому! А вдома роботи невпрогорт. Допоміг рідні по-господарству, підлагодив хатинку і за запрошенням знайомих колишніх солдатів опинився в Сарнах. Влаштувався на роботу водієм лісовозу в ліспромгосп. Познайомився із землячкою - білорускою Галею, сиротою. Вона на той час, 1951 рік, закінчила з відзнакою Рівненське медучилище. Побралися. Виростили й виховали сина Юрія та дочку Валентину. Обоє здобули музичну освіту, працюють в одній з рівненських шкіл викладачами музики. Частенько відвідують батьків у Сарнах. Валя, скажімо, приїхала днями з цуцням, щоб стареньким не було сумно. Гуртом назвали його Даною. Таке миле створіння, тож Костянтин Костянтинович і Галина Семенівна не нарадуються. Зрештою, їм і не дуже сумно: обоє дуже люблять квіти. Грядки з тюльпанами, наче острівці, милують зір кожного, хто проходить повз ошатний будинок, що по вулиці Миру. От не можуть спокійно відпочивати, хоч чоловікові болить фронтова рана, а дружині дошкуляє перенесений інсульт. Жага до життя й прекрасного тримає, продовжуючи їх сонячні дні. Живіть, дорогенькі наші земляки, ваше життя – подвиг, бо найкращі роки поклали на вівтар рідного краю, мирного сьогодення.

Раїса БРИЧКОВА.